

Buskpropaganda

om utmark

Vid seminariet under Sametinget i Sorsele vädrades än en gång konspirationsteorierna om att det är något skumt med begreppet "utmark" i renbeteslagen. I § 25 står att medlem i sameby får jaga och fiska på "utmark" i vissa områden och under vissa perioder. En del markägare och deras talesmän påstår att utmark kan vara lite av varje, eller nästan ingenting. Men vad utmark betyder har varit kristallklart i hundratals år. De som stiftade 1886 års renbeteslag visste det också, även om en del av dem tyckte att begreppet kunde förtydligas i lagen. Det skedde inte, men 1898 preciserade Högsta Domstolen vad utmark var i samband med renbete. Den skrev att renbete får bedrivas på "egentlig utmark". Dit hör inte åker och äng samt utängsslätter av viss beskaffenhet. De områdena räknades till inägorna. Vad som var utmark var för övrigt så väl känt att det togs in i vanliga uppslagsböcker. Under uppslagsordet "inegor" i Nordisk Familjebok (Band 12, 1910) kan man läsa: "Inegor, den till ett eller flera hemman hörande jord, som är belägen närmast byggnaderna och (åtminstone till väsentlig del) uppodlad till åker och äng eller använd som tomtplats eller trädgård. Motsatsen är utegor eller utmark." Det kan knappast missförstås. Jakt- och fiskeutredningen (SOU 2005:116) tar upp det här på sidorna 182-186. Eftersom ordet utmark inte används så ofta numera föreslår utredningen formuleringen att jakt- och fiske med stöd av renbeteslagen inte är tillåtet "på åker, äng eller i trädgård". Det är vad som redan gäller, men lättare att begripa. Någon tvekan om vad utmark betyder har det aldrig funnits, annat än i buskpropagandan.

Lennart Lundmark